

Met nieuwe technieken werken we toe naar **energieneutraliteit**. We brengen in beeld hoe we bijdragen aan Nederland circulair.

VV-besluitnota

Registratienummer:
21.027189

De verenigde vergadering

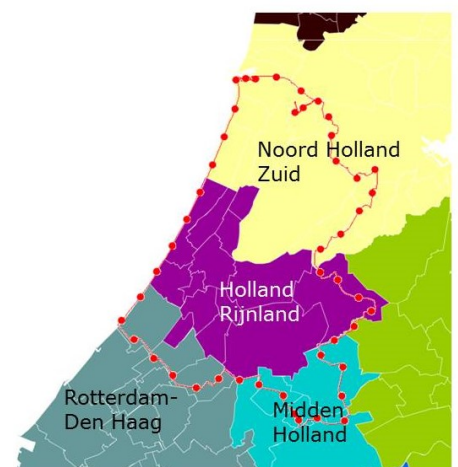
besluit:

1. In te stemmen met de vier Regionale Energie Strategieën 1.0
Te weten:
 - a. RES Holland Rijnland (bijlage 1)
 - b. RES Noord-Holland Zuid (bijlage 2)
 - c. RES Midden-Holland (bijlage 3)
 - d. RES regio Rotterdam-Den Haag (bijlage 4)
 2. Hier geen aanvullende zienswijze of randvoorwaarde aan te verbinden
- En hiermee tevens
3. In te stemmen, dat de stuurgroepen van deze regio's de RESsen 1.0 aanbieden aan het Nationaal Programma RES.

Context

In het klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over hernieuwbare energieopwekking op land, energieopslag en de infrastructuur voor warmte en elektriciteit. Decentrale overheden hebben in 2018 in het Interbestuurlijke Programma voorgesteld om een meerjarige programmatische nationale aanpak uit te werken met landsdekkende Regionale Energie Strategieën (RESsen). Rijnland valt in vier van de 30 RESsen.

De eerste mijlpaal wat het vaststellen van de Startnotities, waarin per regio afspraken zijn gemaakt over het proces en de samenwerking. Dat heeft geleid tot de [concept RESsen](#), die in de VV van 24 juni 2020 zijn behandeld (agendapunt 6.03), als tussenstand op weg naar de RES 1.0. De Verenigde Vergadering heeft op de concept RESsen een zienswijze gegeven die grotendeels is verwerkt. Zie bijlage 6 voor de zienswijze en bijlage 5 voor een overzicht hoe de kaders die de VV heeft meegegeven in de zienswijze geland zijn in de verschillende RESsen 1.0.

Elke twee jaar zal de RES worden geactualiseerd tot een RES 2.0 RES 3.0 en zo verder. Inmiddels zijn de RESsen 1.0 opgeleverd en liggen deze ter vaststelling voor aan alle raden, provinciale staten en de algemeen besturen van waterschappen en daarmee ook aan de Verenigde Vergadering. De RESsen 1.0 zijn uitgebreide rapporten met heel veel informatie. In bijlage 6 is per regio een samenvatting gemaakt met voor Rijnland de meest essentiële onderdelen.

Waar besluiten we over?

Met het instemmen met de RESsen 1.0. besluit de VV akkoord te gaan met de inhoud van de verschillende RESsen als resultaat van de verschillende regionale samenwerkingen. **Het zwaartepunt ligt in het ruimtelijk domein** (waar bevinden zich de zoekgebieden voor zonneweides en windmolens?). De gemeenten en provincie gaan de uitkomst vervolgens verankeren in omgevingsplannen. **Hier gaan waterschappen niet over.** Voor de waterschappen is het voornamelijk van belang of het behalen van de eigen energiedoelstelling bereikt kan worden, dat kansen voor aquathermie worden benut en dat de kerntaken als dijkveiligheid en waterkwaliteit niet in het geding zijn. Door de intensieve en goede samenwerking in de RES regio's hebben deze thema's in voldoende mate een plek kunnen krijgen in de RESsen. Daarmee is instemmen met de RES 1.0 vooral een bekrachtiging van de regionale samenwerking. Mocht de VV, aanvullend op de zienswijze op de concept RESsen, nog zaken willen meegeven dan kan opnieuw een zienswijze ingebracht worden als input voor de vertaling van de RES 1.0 naar omgevingsplannen. Dit kan bijvoorbeeld door een motie aan te nemen die betrekking heeft op besluitpunt 2 van deze nota. Deze zienswijze wordt dan ook gelijktijdig met de RES 1.0 aangeboden aan het Rijk.

Financieel

De RESsen 1.0 zorgen niet direct voor extra financiële verplichtingen of ambtelijke inzet voor Rijnland. De Rijnlandse ambities om energie te besparen, energie op te wekken en samen te werken aan aquathermie zijn reeds verankerd in het besluit rondom energieneutraliteit en aquathermie. Op termijn kan de vraag naar betrokkenheid van Rijnland, bijvoorbeeld door toenemende aandacht voor aquathermie, wel leiden tot extra personele inzet. Dat is voorlopig nog niet aan de orde.

Juridisch

De RESsen 1.0 zijn niet juridisch bindend. De RES is een politiek-bestuurlijk document, die na vaststelling moet worden verankerd in structuur- of omgevingsvisies van gemeenten en provincies. Daarna wordt het geoperationaliseerd in provinciale verordeningen, bestemmings- of omgevingsplannen en toegepast bij het verlenen van vergunningen. Daarmee ligt het zwaartepunt in het ruimtelijk domein. Deze formele verankering van de RES in het ruimtelijk domein geldt niet voor waterschappen.

Argumenten

1.1 Rijnland volgt met het vaststellen van de RES 1.0 de landelijke richtlijn van het Nationaal programma RES

Het ter besluitvorming voorleggen van de RESsen 1.0 aan het algemeen bestuur van waterschappen is conform het proces dat is vastgelegd in de startnotities en de landelijke handreiking RES van de Rijksoverheid, IPO, UvW en VNG.

1.2 Rijnland laat, samen met andere waterschappen, zien dat het een betrouwbare partner in de regio is

Het tot stand komen van de RESsen 1.0 is het resultaat van een intensieve regionale samenwerking waaraan de waterschappen, als een van de drie regionale openbare besturen, hebben meegewerkt. Rijnland is, samen met andere waterschappen, nauw betrokken geweest bij het tot stand komen van de RES 1.0. Binnen de RES-regio's heeft samenwerking en afstemming plaatsgevonden tussen de waterschappen. Naast bestuurlijke vertegenwoordiging van Rijnland in stuurgroepen en ambtelijke betrokkenheid in project- en werkgroepen heeft de VV haar bijdrage geleverd door een zienswijze op de concept-RESsen in te dienen. Daarmee is het tot stand komen van de RESsen 1.0 een gezamenlijk proces geworden. Het vaststellen van de RESsen 1.0 is een bevestiging van dit gezamenlijke proces.

1.3 Regionale samenwerking is hard nodig, want Rijnland heeft nog een stap te maken met het behalen van energieneutraliteit

Rijnland zit nu op zo'n 60 procent van de doelstelling. Uit een benchmark van Rijnland t.o.v. omliggende waterschappen blijkt dat alle waterschappen op koers liggen voor het behalen van de doelstelling en sommige deze zelf al bereikt hebben of eerder dan 2025 zullen bereiken. AGV doet hier zelf nog een schepje boven op en wil in 2023 energiepositief zijn. Rijnland bevindt zich in de achterhoede en kan dus hulp vanuit de regio bij realisatie goed gebruiken. Ook Nederland blijkt uit de meest recente monitor van de Sustainable Development Goals laatste te staan in Europa als het gaat om energieopwekking.

2.1 De zienswijzen van Rijnland op de concept RES zijn goed verwerkt

Vrijwel alle wensen en bedenkingen uit de zienswijze van Rijnland zijn verwerkt in de RES 1.0 en zijn waar mogelijk kaderstellend opgenomen. Uitzondering hierop is de wens van de VV om de Piekberging Haarlemmermeer aan te wijzen als zoeklocatie voor windmolens. De gemeente Haarlemmermeer heeft, onder andere op basis van draagvlakpeiling, besloten het zoekgebied voor wind zoals dat was aangegeven in de conceptRES niet verder uit te werken.

2.2 De RESsen 1.0 dragen bij aan de haalbaarheid van de energiedoelstelling van Rijnland.

Vrijwel alle kansrijke locaties waar Rijnland de komende jaren aan de slag wil met windmolens (met uitzondering van windlocaties in het Groene Hart) en zonnepanelen zijn als zoeklocaties opgenomen in de RESsen 1.0. Hoewel er veelal nog een ruimtelijke vertaling op gemeentelijk niveau moet plaatsvinden in omgevingsplannen of bestemmingsplannen vergroot het de realisatiekans enorm. Ook daar waar ze buiten de zoeklocaties vallen (Alphen Noord en Kerk en Zanen) staat de RES toe dat de zonneweides er komen vanwege het kleinschalige karakter en draagt de samenwerking in RES-verband bij aan de realisatie. Daarnaast is in elke RES 1.0, als onderdeel van de Regionale Strategie Warmte in meer of mindere mate aandacht voor aquathermie.

3.1 Het aanbieden van de RES 1.0 via de regio's is in lijn met de procedure zoals die is voorgesteld door het Nationaal Programma RES.

Het aanbieden van de RES 1.0 via de stuurgroepen van de regio's is in lijn met het proces dat is vastgelegd in de startnotities en de landelijke handreiking RES van de Rijksoverheid, IPO, UvW en VNG. Dit is logisch aangezien de RES 1.0 het resultaat is van de regio's en niet van de afzonderlijke deelnemers.

Risico's

1.1 Instemmen met de RESsen 1.0 schept verwachtingen in de omgeving

Hoewel er geen juridische verplichtingen zitten aan ondertekening van de RES schept het wel verwachtingen dat Rijnland haar bijdrage levert aan bijvoorbeeld realisatie van aquathermie projecten. Rijnland denkt deze bijdrage te kunnen leveren en heeft hier in december 2020 ook beleid voor vastgesteld met daarbij kaders en randvoorwaarden. Daarnaast is de verwachting dat Rijnland waar mogelijk realisatie van zon en wind in de zoekgebieden toestaat. Rijnland zal dit doen onder de voorwaarden, die in de zienswijzen zijn meegegeven.

1.2 Mogelijk kunnen niet alle ambities worden waargemaakt

Er zijn veel randvoorwaarden voor het bereiken van de ambitie, zoals ook beschreven in bijlage 6 "samenvatting van de RESsen 1.0". Zo is realisatie o.a. afhankelijk van draagvlak, beschikbaar instrumentarium en geld vanuit het Rijk. Deze randvoorwaarden liggen veelal buiten de invloedssfeer van Rijnland. Waar mogelijk en binnen Rijnlands vermogen zal Rijnland zich, als betrouwbare partner, bestuurlijk hard maken voor het waarmaken van de ambities. In de periode richting RES 2.0. zal wederom een concretiseringslag worden gemaakt in de RES en meer duidelijk worden over de haalbaarheid.

1.3 de restrictieve houding van de provincie Zuid-Holland maakt het lastiger om de doelstellingen voor de RES Holland Rijnland en de doelstelling Rijnland energieneutraal 2025 te behalen

De volhardende restrictieve houding van de provincie Zuid-Holland m.b.t. zon en wind in het Groene Hart betekent met name voor de regio Holland Rijnland dat de ambities voor energieopwekking in gevaar komen. In het uitvoeringsprogramma energieneutraliteit Rijnland (vastgesteld in november 2020) zijn locaties voor windenergie in Zuid-Holland opgenomen. Er was hier wel al rekening gehouden met de restrictieve opstelling van de provincie, waardoor deze als minder kansrijk geoormd waren. Desalniettemin beperkt deze opstelling de opties voor Rijnland om energieneutraal te worden, aangezien er nauwelijks alternatieven zijn.

1.4 Zoekgebieden zijn nog niet overal tot in detail uitgewerkt, waardoor nog niet altijd duidelijk is wat dit voor (de kerntaken van) Rijnland gaat betekenen

In de periode tussen RES 1.0 en RES 2.0 zullen veel zoekgebieden verder worden verkend en uitgewerkt. Rijnland, maar ook andere waterschappen, blijven nauw betrokken bij de verdere uitwerking van de RESsen. Hierdoor blijven de randvoorwaarden om aan de kerntaken van de waterschappen te kunnen blijven voldoen volop in beeld. Hierdoor is de kans dat de kerntaken van Rijnland in geding komen nihil. De uitwerking van RES 1.0 naar zoekgebieden kan wel betekenen dat beoogde locaties voor zon/wind van Rijnland alsnog voor problemen zorgen.

1.5 De manier waarop het RES-proces verloopt creëert onvoldoende draagvlak

Landelijk is vastgelegd in de handreiking dat gemeenten vanuit hun rol de participatie en communicatie op zich zouden nemen, met daarbij hulp vanuit de regio. Aangezien de mate van participatie verschilt per gemeente, is dit ook niet altijd overal even succesvol. Het is dan ook afgesproken dat provincies, netbeheerders en waterschappen niet actief zelf participatie(bijeenkomsten) organiseren maar aanhaken bij de gemeenten. Voor alle bijeenkomsten voor volksvertegenwoordigers is de VV uitgenodigd. De mate van invloed die een waterschap kan uitoefenen sowieso beperkt aangezien waterschap, anders dan gemeenten en provincie, niet gaan over ruimtelijke ordening